

Hermann Lembke

Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Hermannus Lembke/ I.U.D. & Cod. Prof. Ad Solenne Pentecostes, Seu Spiritus Sancti Festum Rite pieq[ue] celebrandum, Omnes Academiae Cives, Studiosam cumprimis iuventutem, serio hortatur. P. P. die 3. Iunii anno 1655. sub Sigillo Rectoratus

Rostochii: Kilius, 1655

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn734940408>

Druck Freier Zugang

R U. Progr. 16.537d

Hermann Semcke

Progr. physico-math.

PROGRAMMA

qvo

RECTOR

Universitatis Rostochiensis

HERMANNUS Lembe/

J. U. D. & Cod. Prof.

Ad Solenne

PENTECOSTES,

Seu

SPIRITUS SANCTI FESTUM

Ritè pièq; celebrandum,

*Omnes Academia Civēs, Studiosam comprimis juventutem,
seriò hortatur.*

P. P. die 3. Junii anno 1655.

sub Sigillo Rectoratus,

ROSTOCHII,

Typis Heredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.

43.

Eram, Catholicam & Orthodoxam de Spi-
ritu Sancto doctrinam, quæ diebus hisce
proponi atq; explicari per christianum or-
bem sivevit, diversimodè ab ipsis usque Ec-
clesiæ incunabulis, interpolare & deprava-
re conati sunt hæretici. Omnium autem primus ac
Princeps *Simon Magus*, ut alia omnia religionis nostræ
capita, sic quoq; doctrinam de Spiritu Sancto scelera-
tissimè evertit. Verba nequissimi mortalis, quibus
hoc ipso in negotio usus est, ob horrendam blasphemiam
referri quidem non merebantur; sed referemus tamen:
Seipsum, ut scribit Theodoretus hæret. fab.
*nominebat infinitam potentiam, & se Judæis quidem ut Fi-
lium apparuisse, ad Samaritanos autem tanquam potentiam
descendisse; ad alias verò gentes tanquam Spiritum Sanctum
accessisse; sive, ut loquitur Augustinus hæres. 1. se in linguis
ignois Spiritum Sanctum super Apostolos venisse.* Quin,
scribente Epiphanio, Helenam, scortum Tyrium,
quod deperibat, seu in deliciis habebat, Spiritum San-
ctum & *Ἐννοίαν* divinam appellabat, & esse affirmabat.
Adeò nulla frons miseris, quos Satanas fascinavit, su-
perstes est. Parili furore insanissimus & absurdissimus
Manes semetipsum Spiritum Sanctum & paraclerum,
esse dictavit, Epiphanio & Augustino testibus. *Hierax
Leopolitanus*, Ægyptius, Melchisedecum esse, qui Spi-
ritus Sanctus diceretur, adseruit, ut ex eodem Epipha-
nio discimus. *Valentinus* quidam, uti ex Iren. lib. I cap.
xx. Epiph. hæres. xxi. itemq; Athanasii Epist. ad Serap.
constat, Spiritum Sanctum Angelum esse, gradu sal-
tim

tim aliis superiorem, statuit; in quam etiam sententiam concesserunt *Eustathius Sebastenus*, *Bleusius Cyzicenus*, omnesq; illi, qui ab Acacianis Constantinopoli loco moti sunt; referente Sozomeno lib. IV. c. XXVI. & non solum populi Constantinopolitani, verum etiam provincialium immensam partem, hypocrisi vitæ conspicui, suâ hæresi dementarunt. *Sampsai*, qui *Hellesaita*, secta à judæis oriunda, & judaismum redolens, Spiritum Sanctum sororem Christi esse, habitu fæmineo præditam, joculari ac ridendo errore docebant. *Montanista* qui & *Cataphryges* & *Pepuziani*, alio quodam insanæ genere impliciti tenebantur. Neq; enim divinitatem aut personam sancti Spiritus negarunt. *De Patre*, ait Epiphanius hæret. 48. & *Filio* & *Spiritu* similiter sentiunt, velut *Sancta catholica Ecclesia*. It. Theodoret. lib. 3. hæret. fab. *Quod ad veram Trinitatis rationem attinet, non offendunt*. Docuerunt autem, Spiritum Sanctum plenè & perfectè Apostolis datum non fuisse, sed in *Montanum* demum, ejusq; Prophetissas, *Priscillam* & *Maximillam* effusum esse, iisq; dictasse & revelasse, quæ capere Apostoli nequivissent. Tertullianus, priusquam ad ipsos à Catholicis descisceret, hanc ait communem esse *Cataphrygum* blasphemiam, quâ in *Apostolis* quidam dicant, Spiritum Sanctum non fuisse; & quâ dicant *paracletum* plura in *Montano* dixisse, quàm *Christum* in *Evangelio* protulisse; nec tantum plura, sed etiam meliora atq; majora. Ita lib. de præscript. c. 51. Tertullianus; qui, quum usq; ad mediam ætatem Presbyter *Ecclesiæ* permanisset, invidia postea (verbis & fide Hieronymi hæc referimus lib. de

Scriptorib. Ecclesiast. c. 53.) *Et contumeliis Clericorum*
Romana Ecclesia ad Montani dogma delapsus in multis libris
novæ Prophetia meminit; gravis cateroquin & eruditis-
simus Scriptor, quemq; mirum summoperè sit infatu-
ari, & absurdarum muliercularum ineptiis capi potu-
isse. Catholicos vocat Psychicos, Animales, sive car-
nales; utrumq; enim vox ea in scripturis significat: se-
verò & sectæ socios, Spirituales, quòd scilicet ductum
& doctrinam Paraclæti, ut ipsi appellabant, sive Spiritus
in Montano accuratiùs & plenius, quam factum
fuerat hæctenus, loquentis, sequerentur. Sed ista obi-
ter. Revertamur in ordinem. Certum est, quotquot
*sivè olim sive hodiè Filii divinitatem & *oppositar* inficien-*
tur, negare quoq; & oppugnare divinitatem Spiritus
S. Gloriantur enim se propugnare & defendere excel-
lentiam ac majestatem unius Dei; neq; in animum in-
ducere possunt, quòd cum unitate essentia consistere
*queat pluralitas Personarum. Sicut jam autem *Ar-**
riani & Photiniani utriq; Filii divinitatem, quanquam
*non sine discrimine, negant; ita etiam *utriq;* quod atti-*
*net Spiritum S. *heretici*, *Et adversum se ambo divisi sunt*,*
*ut nonnullibi August. loquitur. *Arriani* creaturam esse*
volunt S. Spirit. sed rationalem & per se subsistentem.
Personam itaq; esse concedunt, sed quæ Patri, uti & Fi-
lio famuletur. Testimonia de divinitate ejusdem ex Sa-
crorum fæderum tabulis expungere soliti sunt; ut no-
tavit Ambrosius lib. III. de Spiritu S. cap. XI. Quinimò
hanc hæreticam hæresi suæ superadditam opinionem
*scriptis propagare voluerunt, ut videre est de *Donato*,*
Pseudo Episcopo Carthaginensi ex sup. cit. S. Hier. lib.
de

de Script. in Donat. & apud Augustinum de hæresib. ad
Quodvultdecum hæres. L XIX. Ubi innuitur, *etiam*
Donatum non catholicam de Trinitate habuisse sententiam,
sed quamvis ejusdem substantia, minorem tamen Patre
Filiam, minorem Filio putasse Spiritum S. Neq; adeò dis-
senserunt qui vocantur *Semiarriani*, ut Lampfaci, Hel-
lesponti urbe, convenerint, & Synodali autoritate
hæreticam sententiam, cæteris repudiatis, fulcire ausi
sint. Qua de re videatur Socrat. histor. Eccles. lib. IV.
c. IV. Unde animi Catholicorum distracti sunt: quidam
enim putaverunt, Catholicorum fuisse concilium, ut
liquet ex Sozom. lib. VI. c. VII. quo tamen nihil falsius,
docentibus nos S. Basilii epist. LXXII & LXXXII. Er-
ror hinc, ut videtur, ortus est, quòd simpliciores mul-
ta contra Arrianos acta conspicerent in isto concilio;
quare rati sunt, illos Patres in omnibus Catholicæ fidei
propugnatores esse: Prudentiores verò, qui rem intimi-
us cognoverunt, rectè censuerunt, hæresin non subla-
tam, sed saltim mutatam esse. *Photiniani* Spiritum S.
personam esse negant, sive singularem & distinctam
subsistentiam ei tribui renuunt. Dicunt autem
Spiritu S. in Scripturis denotari vel virtutem ipsius Dei
divinam, vel donum saltim aliquod Dei in hominibus.
Sequntur *Aëtiani* & *Eunomiani*: quos ubi hæreseos no-
tari ab Arrianis fortè legeris, existimes, non ob quan-
dam dogmatum discrepantiam, sed saltim ob rationum
redditarum, quas illi non intelligebant, perplexitatem,
id factitatum esse. Authores hujus manix fuerunt *Aët-
ius*, Syrus; Diaconus Antiochenus; & *Eunomius*, Gala-
ta; Episcopus Cyzicenus, ejus discipulus: Qui inter se

detestabilibus dogmatibus & morum impuritate certarunt, ut nescias forsan, utri primas in impietate tribuas. Uterq; Arrianæ Sectæ soboles fuit; sed postea ab Arrianis sese segregarunt, & blasphemiam eorum etiam auxerunt. De Aëtio Epiphanius hæres. LXXVI. Ubi sese in Arrianorum sectam altius immiserat, & insanam Arii doctrinam, hauserat, illorum velut affricu quodam attrituq; longè pestilentior evasit, & adversus Dei Filium ac Spiritum S. linguam suam indies exacuit. De Eunomio autem August. hæres. LIV. Aëtiani ab Aëtio sunt vocati, iidemq; Eunomiani ab Eunomio, Aëtii discipulo, quo nomine magis innotuerunt: Eunomius quippè in dialectica prevalens, acutus & celebrius defendit hanc hæresin, dissimilem per omnia Patri asserens Filium, & Filio Spirit. S. Fertur etiam usq; adeò fuisse bonis moribus inimicus, ut ad se verarit, nihil cuiquam obesse quorumlibet perpetrationem ac perseverantiam peccatorum, si modò hujus, quæ ab illo docebatur, fidei particeps esset. Legi insuper de his hominum portentis monstrisq; possunt Socrat. lib. II. cap. XXVIII. Theodoret. lib. II. cap. XXIV. Ruffinus lib. I. cap. XXV. Svidas in Aëtio & alii. Cæterum hostiliter ac specialius bellum Spiritui S. intulerunt nulli, quàm *Macedoniani*, ab ipsâ adeò re peculiare nomen sortiti, ac πνευματμάχοι dicti; orti auctore *Macedonio*, qui ope Arrianorum à Constantio Imp. ad Episcopatum Constantinopolitanum, ejecto Paulo, Episcopo Orthodoxo, evectus fuerat. Docuerunt hic ipse Præceptor & discipuli, ex æquo cum Arrianis, Spiritum S. creaturam esse, & divinitatem ejusdem, quantâ unquam poterant, vehementiâ impugnarunt. Videantur hic Theodoret. lib. IV. de hæres. fab. & lib. II. hist.

Eccl.

Eccl. c. VI. Epiphani, hæres. LXXIV. cap. I. August. hæ-
res. LII. Socratis verba sunt lib 2. hist. cap. XXXV. *Et
iamsi Filium Deum esse, & cum rebus aliis omnibus, tum sub-
stantiâ Patri similem assereret, Spiritum tamen S. istis hono-
rum insignibus carere affirmavit, ministrumq; ipsum illis sa-
mulantem vocavit.* Consentientia tradit Sozom. lib. IV,
cap. XXVI. addens; *de Spiritu S. non aliter ac de Angelo
quopiam differuisse.* Gregorius Nazianz. Orat. de Spirit. S.
statim à principio hæc habet: *Quid verò dicere habes,
inquiunt (hæretici) de Spiritu S. Undè nobis Deum peregrini-
um & Scripturæ incognitum introducis? Hoc jam proferunt
& illi sc. qui cateroq; moderatiùs de Filio sentiunt: quod
enim in viis & fluminibus deprehendere est; scindi hæc à se in-
vicem, rursusq; coire; id hîc etiam propter impietatis opulen-
tiam usu venit, ut, qui cateroqui dissident, in nonnullis conve-
niant, ita ut nescire quidem liquidò possimus, quatenus inter se
vel consentiant, vel dissentiant.* Hæc Gregorius: ad quæ ver-
ba Elias Cretensis, commentator ejus; intelligit, inquit,
*Macedonii Sectatores, qui Pneumatomachi dicebantur, h. e.
Spiritus S. adversarii.* Et iterum: *Eunomiani & Macedonia-
niani sceleratè consentiebant hæc quidem in parte, contra Spi-
ritum S. quod Utriq; hanc Creaturam esse traderent; omninoq;
Productoris ab essentiâ tanquam alienum secludebant. Ve-
rum iidem de Filio dissidentes, contrariam inter se sententiam
tuebantur: Macedonius enim, qui Constantinopolitana Ec-
clesiæ Antistes fraudulenter ac per scelus factus est; itemq; se-
ctatores hujus, saltim adversus Spirit. S. blasphemii; quem
Creaturam esse traderent, & à Productoris essentiâ remove-
rent; moderatiùs de Filio sentiebant, cujus imperio se sine ad-
versatione submitterent, quemq; genitum quiddam à Patre,*

at

de ejusdem cum Patre essentia esse (sed & hinc admodum lubricos ac varios fuisse, testatur historia) *libenter faterentur*. Ita Elias. De Petro Abailardo conqueritur Bernhardus, quod, quum Spiritum Patri Filioque consubstantiallem esse, & ex Patre Filioque procedere largiretur, *negaret tamen ex Patris Filioque prodire substantia*. Quomodo Patrum, nostraque memoriâ pestilentissimam, Spiritui S. ejusdemque honori ac divinitati detrahentem, hæresin in Poloniâ, Hungariâ, Transylvaniâ, & Lithuaniâ renovaverint, & ex orco quasi reduxerint *Sociniani* seu *Neophotiniani*, notius est, quam ut memorari indigeat. Hactenus autem ista ex antiquitate & histor. Ecclesiast. repetere, vobisque, Studiosi juvenes, ob oculos ponere volumus, ut, quanta in nos Dei sit benignitas, apud quos vera, pia, catholica, & orthodoxa de Spiritu S. viget doctrina; errorum, quales multos, partim stolidos, partim impios recensuimus, penitus immunis; agnoscat; & Patri luminum, à quo omnis donatio bona & omne integrum donum descendit, pro limpida veritatis luce & sinceritate doctrinæ clementissimè nobis concessâ, gratias agatis; feriisque hisce pentecostalibus non alibi, quam in cætu sacro compareatis, veritatem Christianæ de Spiritu S. fidei uberius disertiusque exposituris divini verbi Præconibus attentè operam detis; id denique seriò & in omni vitâ agatis, ut animi vestri sacratissimi Spiritus templa sint, ipseque & vobis & conatibus vestris, dictis, factis propitius adspirare dignetur. Valet.

✠(o)✠

Eccl. c. VI. Epiphan, hæref. LXXIV, ref. LII. Socratis verba sunt lib 2. histiamsi Filium Deum esse, & cum rebus constantiâ Patri similem assereret, Spirituum insignibus carere affirmavit, ministrulantem vocavit. Consentientia tra cap. XXVI. addens; de Spiritu S. no quopiam discernisse. Gregorius Nazian statim à principio hæc habet: Quia inquit (hæretici) de Spiritu S. Unde num & Scriptura incognitum introducis & illi sc. qui cateroqui moderatiùs de enim in viis & fluminibus deprehendere vicem, rursumq; coire; id hic etiam propriam usu venit, ut, qui cateroqui dissident, ita ut nescire quidem liquidò possint vel consentiant, vel dissentiant. Hæc Greba Elias Cretenis, commentator e Macedonii Sectatores, qui Pneumatoni Spiritus S. adversarii. Et iterum: Eunoniani sceleratè consentiebant hac quidem ritum S. quod Utriq; hunc Creaturam esse Productoris ab essentiâ tanquam alienorum iidem de Filio dissidentes, contrariatuebantur: Macedonius enim, qui Conclesia Antistes fraudulenter ac per scelus Etatores hujus, saltim adversus Spirit. Creaturam esse traderent, & à Productorent; moderatiùs de Filio sentiebant, cuij-versatione submitterent, quemq; genitur

gust. hæ.
XV. Et
tium sub-
stis hono-
n illis fa-
lib. IV,
le Angelo
Spirit. S.
re habes,
a peregri-
proferunt
at: quod
ac à se in-
is opulen-
lis conve-
us inter se
quæ ver-
t, inquit,
ntur, b. e.
cedonia-
ntra Spi-
omninoq;
unt. Ve-
tentiam
tana Ec-
temq; se-
is; quem
remove-
e sine ad-
à Patre,
ac

